

Höjd påminnelseavgift 2015

Påverkan på låntagarna

CSN, rapport 2017:8

The logo for CSN (Centrala Skatteverket) is located in the bottom right corner. It consists of a red triangle pointing towards the bottom right, with the letters 'CSN' in white, bold, sans-serif font inside the triangle.

CSN

Innehåll

Sammanfattning	3
1. Inledning	4
1.1 Bakgrund och syfte.....	4
1.2 Material, population och avgränsningar	4
2. Färre får påminnelseavgift men enskilda påverkas	6
2.1 Färre debiteras och betalar påminnelseavgift	6
2.2 Tydliga skillnader mellan olika grupper.....	6
Referenser	15

Sammanfattning

Den 1 januari 2015 höjdes påminnelseavgiften för obetalda årsbelopp från 200 kronor till 450 kronor. Syften med denna studie är att få djupare kunskap om vilken effekt den höjda påminnelseavgiften fått för låntagarna. I studien jämförs gruppen låntagare som fått högst två påminnelseavgifter under ett år med gruppen som fått tre eller fler.

Färre debiteras och betalar påminnelseavgift

Efter höjningen 2015 minskade antalet låntagare som debiterats påminnelseavgift kraftigt. Antalet minskade dock ännu mer under 2016, framför allt bland dem som debiterats tre eller fler påminnelseavgifter. Andelen låntagare som får påminnelseavgift har också tydligt minskat.

Antalet låntagare som betalat påminnelseavgift följer samma utveckling som debiteringen efter höjningen. Antalet som betalar utgör 77 procent av antalet som debiterats. Denna andel är oförändrad efter höjningen.

Äldre med låg utbildning och låga inkomster får upprepade påminnelseavgifter

Yngre låntagare får enstaka påminnelseavgifter medan äldre får det vid upprepade tillfällen. Bland dem som fått tre eller fler påminnelseavgifter är låntagare från 40 år och uppåt överrepresenterade, särskilt åldersgruppen 50–59 år. Det finns ingen skillnad mellan kvinnor och män bland dem som fått högst två påminnelseavgifter. Däremot är männen överrepresenterade bland dem som fått tre eller fler påminnelseavgifter.

De tydligaste skillnaderna mellan undergrupperna finns dock avseende låntagarnas utbildningsnivå. Låntagare med högst grundskole- eller gymnasieutbildning är visserligen överrepresenterade i båda undergrupperna men överrepresentationen är dubbelt så stor bland dem som fått tre eller fler påminnelseavgifter. Medel- och medianinkomsterna är också betydligt lägre för dessa låntagare jämfört med dem som fått högst två påminnelseavgifter.

Skuldökningar för dem som hade betalningsproblem redan innan höjningen

Bland dem som fått tre eller fler påminnelseavgifter hade sju av tio låntagare obetalda påminnelseavgifter redan innan höjningen. För denna grupp låntagare är betalningsbeteendet oförändrat och för tre av fyra av dessa låntagare fortsätter skulden öka på grund av nya debiterade påminnelseavgifter. Majoriteten av dem fick en skuldökning i intervallet 1 800–3 600 kronor under ett år, vilket motsvarar 4–8 nya påminnelseavgifter.

Låntagare som fått en skuldökning på mer än 9 000 kronor, det vill säga motsvarande 20 nya påminnelseavgifter, skiljer sig från övriga som fått en skuldökning. Andelen högutbildade är högre liksom låntagarnas medelinkomst. Antalet låntagare som fått en skuldökning på mer än 9 000 kronor utgör dock en låg andel av det totala antalet som fått en påminnelseavgift.

Obetalda påminnelseavgifter får stor påverkan på vissa låntagares skuldsättning och återbetalning. För enskilda låntagare har skulden ökat med upp till 32 000 kronor på grund av debiteringar under 2015 och 2016. För dem som hade obetalda belopp redan innan höjningen har skulden i enskilda fall ökat med upp till 76 000 kronor. Enbart i påminnelseavgifter.

1. Inledning

1.1 Bakgrund och syfte

Den 1 januari 2015 höjdes påminnelseavgiften för obetalda årsbelopp från 200 kronor till 450 kronor. Syftet var bland annat att öka CSN:s finansiering. Förändringen hade dock inverkan på finansieringen endast under 2015. Från och med 2016 finansieras CSN helt av anslag.

Under hösten 2015 genomfördes en uppföljning av den höjda påminnelseavgiften¹. Fokus för den analysen var effekten av CSN:s informationsinsatser och i vilken utsträckning låntagarna ändrat beteende efter höjningen. Påminnelseavgiften har höjts tidigare. Efter höjningen den 1 januari 2010, då påminnelseavgiften höjdes från 120 kronor till 200 kronor, kunde konstateras att låntagarna som grupp inte ändrat sitt betalningsbeteende.² Efter höjningen 2015 visade resultatet från uppföljningen att höjningen lett till en beteendeförändring, främst bland låntagare som innan höjningen fått högst två påminnelseavgifter under ett år.

Syften med denna studie är att få djupare kunskap om vilken effekt den höjda påminnelseavgiften fått för låntagarna.

De huvudsakliga frågeställningarna är:

- Hur har antalet och andelen låntagare som debiterats och betalt påminnelseavgifter utvecklats efter höjningen?
- Hur har låntagarnas betalningsbeteende påverkats?
- I vilken utsträckning leder den höjda påminnelseavgiften till ökad skuldsättning och hur påverkas återbetalningen för olika grupper av låntagare?

CSN ska genom bevakning och analys av studerandes sociala och ekonomiska situation säkerställa myndighetens kunskap inom området.³ Denna rapport har tagits fram inom ramen för detta mål.

1.2 Material, population och avgränsningar

Materialet som används i studien består av registerdata från CSN:s datalager.⁴ Två separata populationer har tagits fram. Dessa omfattar samtliga låntagare som debiterats minst en påminnelseavgift under 2015 eller 2016. Populationerna har bearbetats i separata filer med samma variabler och beräkningar. Enskilda låntagare kan finnas med i båda populationerna.

Vid tiden för undersökningen hade CSN inte tillgång till senare inkomstuppgifter än inkomståret 2015. Detta får till viss del inverkan på resultatet för 2016 års population, vilket kommenteras där det är aktuellt i rapporten. Exempelvis skulle betalningsbeteenden under 2016 kunna hänga samman med att låntagaren fått en inkomstförsämring under 2016, en uppgift som inte finns tillgänglig i materialet.

¹ CSN (2015). *Höjd påminnelseavgift 2015. Uppföljning av införandet*.

² CSN (2011). *Effekter av åtgärder. En utvärdering av CSN:s insatser på återbetalningsområdet*.

³ Regleringsbrev för budgetåret 2017 avseende Centrala studiestödsnämnden.

⁴ Studiestödets informationssystem (STIS).

Val av undergrupper

Låntagare som fått tre eller fler påminnelseavgifter under ett år skiljer sig tydligt från dem som fått högst två.⁵ De flesta låntagare som fått tre eller fler påminnelseavgifter under 2014 visade ingen beteendeförändring efter höjningen 2015. Majoriteten av de låntagare som fått högst två påminnelseavgifter under 2014 fick ingen påminnelseavgift alls efter höjningen.

Med hänsyn till denna tydliga skillnad används en motsvarande gruppering av låntagarna även i huvuddelen av denna studie.

Följande undergrupper har valts:

- Gruppen låntagare som fått högst två påminnelseavgifter.
- Gruppen låntagare som fått tre eller fler påminnelseavgifter.

Tabell 1 visar populationernas och undergruppernas storlek. Skälet till att välja två årspopulationer är att analysera om beteendeförändringen är en temporär reaktion på höjningen eller om den är mer bestående.

Tabell 1 Låntagare som debiterats påminnelseavgift, population och undergrupper, antal personer, 2015–2016

	2015	2016
Totalt antal som debiterats påminnelseavgift (population)	325 939	313 298
- varav antal som debiterats högst två påminnelseavgifter	172 684	168 959
- varav antal som debiterats tre eller fler påminnelseavgifter	153 255	144 339

Avgränsningar

I rapporten görs vissa jämförelser mellan kvinnor och män. Eftersom studien bygger på registerdata utgår analysen från låntagarnas juridiska kön.

I rapportens textdelar används avrundade siffror.

Studien fokuserar på hur låntagarna påverkats av den höjda påminnelseavgiften. Ekonomiska effekter för staten ingår inte i studien.

⁵ CSN (2015).

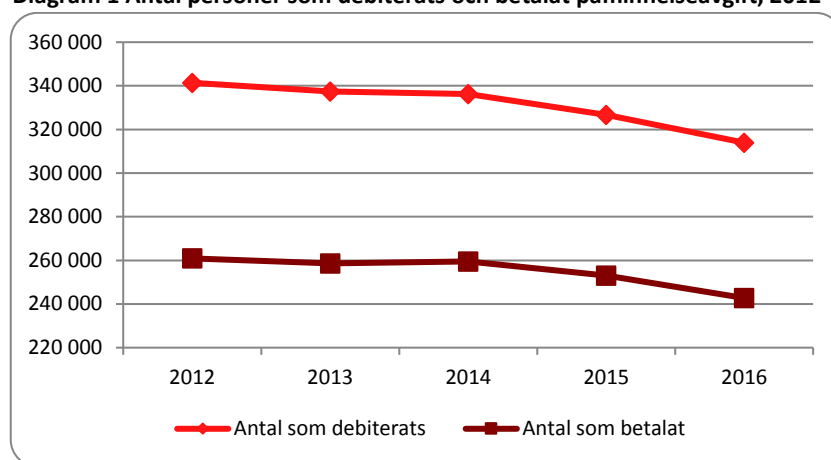
2. Färre får påminnelseavgift men enskilda påverkas

2.1 Färre debiteras och betalar påminnelseavgift

Under perioden 2012–2016 har antalet låntagare som debiterats påminnelseavgift minskat med 27 400 personer eller 8 procent.

Diagram 1 visar utvecklingen för perioden 2012–2016. Redovisningen avser totalt antal personer som debiterats och totalt antal personer som betalat, oavsett när debiteringen skett.

Diagram 1 Antal personer som debiterats och betalat påminnelseavgift, 2012–2016

Diagrammet visar en tydlig minskning i samband med att påminnelseavgiften höjdes den 1 januari 2015. Antalet minskade dock som mest under 2016.

Utvecklingen skiljer sig åt mellan de olika lånetyperna. Inom annuitetslånet har andelen låntagare som får påminnelseavgift minskat från 29 procent under 2012 till 24 procent under 2016. Inom studielånet har andelen minskat från 24 till 22 procent medan den ökat från 27 till 28 procent inom lånetypen studiemedel.

Antalet personer som betalar påminnelseavgift utgör 77 procent av antalet personer som debiteras. Andelen har i princip varit konstant sedan 2012. Bosatta utomlands följer samma mönster som tidigare analyser visat, det vill säga de betalar i lägre grad än bosatta i Sverige.

2.2 Tydliga skillnader mellan olika grupper

Registerstudien omfattar samtliga låntagare som debiterats påminnelseavgift under 2015 eller 2016. Under 2015 debiterades 325 900 låntagare minst en påminnelseavgift, vilket motsvarar 25 procent av samtliga återbetalningsskyldiga. Under 2016 debiterades 313 300 låntagare minst en påminnelseavgift, vilket motsvarar 24 procent av samtliga återbetalningsskyldiga.

I syfte att göra jämförelser mellan olika grupper av låntagare bygger analysen till stor del på två valda undergrupper.

- Låntagare som debiterats högst två påminnelseavgifter under året, vilket omfattar 172 700 personer för 2015 och 169 000 personer för 2016.
- Låntagare som debiterats tre eller fler påminnelseavgifter under året, vilket omfattar 153 300 personer för 2015 och 144 300 personer för 2016.

I populationen för 2015 hade 53 procent av låntagarna debiterats högst två påminnelseavgifter. Motsvarande andel för 2016 hade ökat till 54 procent. Antalet låntagare som debiterats tre eller fler påminnelseavgifter har minskat snabbare (-6 procent) än antalet som debiterats högst två (-2 procent).

Män, äldre och lågutbildade får upprepade påminnelseavgifter

Det finns skillnader mellan undergrupperna avseende kön, ålder och utbildningsnivå. Den största skillnaden finns när det gäller låntagarnas utbildningsnivå. Låntagare med högst grundskole- eller gymnasieutbildning är kraftigt överrepresenterade bland dem som fått tre eller fler påminnelseavgifter.

Tabellerna 2–4 visar fördelningen per undergrupp avseende kön, ålder och utbildningsnivå.

Tabell 2 Låntagare som debiterats påminnelseavgift, fördelning per undergrupp och kön, procent, 2015–2016

	2015		2016	
	Högst två påminnelseavgifter	Tre eller fler påminnelseavgifter	Högst två påminnelseavgifter	Tre eller fler påminnelseavgifter
Kvinnor	59 %	54 %	59 %	53 %
Män	41 %	46 %	41 %	47 %

Såväl kvinnor som män har normal representation⁶ i undergruppen som fått högst två påminnelseavgifter 2015 eller 2016. Männen är överrepresenterade bland dem som fått tre eller fler påminnelseavgifter. Över- och underrepresentationen är oförändrad mellan åren men skillnaden mellan kvinnor och män, bland dem som fått tre eller fler påminnelseavgifter, har förstärkts något under 2016.

Tabell 3 Låntagare som debiterats påminnelseavgift, fördelning per undergrupp och ålder, procent, 2015–2016

	2015		2016	
	Högst två påminnelseavgifter	Tre eller fler påminnelseavgifter	Högst två påminnelseavgifter	Tre eller fler påminnelseavgifter
Upp till 29 år	30 %	21 %	31 %	21 %
30–39 år	35 %	30 %	35 %	30 %
40–49 år	23 %	27 %	22 %	27 %
50–59 år	10 %	18 %	10 %	18 %
60 år eller äldre	2 %	4 %	2 %	4 %

⁶ Med normal representation avses att andelen överensstämmer med fördelningen bland samtliga återbetalningsskyldiga låntagare.

Yngre låntagare får högst två påminnelseavgifter medan äldre får tre eller fler. Skillnaden mellan undergrupperna är störst för låntagare som är 60 år eller äldre. Andelen som får tre eller fler påminnelseavgifter är i den åldersgruppen dubbelt så stor som andelen som får högst två.

Bland dem som fått högst två påminnelseavgifter är låntagare yngre än 40 år överrepresenterade medan äldre är underrepresenterade.

Bland dem som fått tre eller fler påminnelseavgifter är låntagare i åldrar från 40 år och uppåt överrepresenterade. Det gäller särskilt åldersgruppen 50–59 år. Låntagare yngre än 30 år har normal representation medan åldersgruppen 30–39 år är underrepresenterad.

Över- och underrepresentationerna för åldersgrupperna är oförändrade mellan åren.

Tabell 4 Låntagare som debiterats påminnelseavgift, fördelning per undergrupp och högsta utbildningsnivå med studiestöd, procent, 2015–2016

	2015		2016	
	Högst två påminnelseavgifter	Tre eller fler påminnelseavgifter	Högst två påminnelseavgifter	Tre eller fler påminnelseavgifter
Grundskolenivå	1 %	2 %	1 %	2 %
Gymnasienivå	16 %	33 %	16 %	34 %
Övrig eftergymnasial utbildning	8 %	6 %	8 %	7 %
Högskoleutbildning	55 %	31 %	57 %	31 %
Forskarutbildning	0 %	0 %	0 %	0 %
Uppgift saknas ⁷	20 %	28 %	18 %	26 %

Låntagare med eftergymnasial utbildning har generellt sett fått högst två påminnelseavgifter medan dem med lägre utbildningsnivå fått tre eller fler. Skillnaden mellan undergrupperna är störst för låntagare med högst grundskole- eller gymnasieutbildning. Andelen som fått tre eller fler påminnelseavgifter är för dessa låntagare dubbelt så stor som andelen som fått högst två.

Bland dem som fått högst två påminnelseavgifter är låntagare med högst grundskole- eller gymnasieutbildning överrepresenterade liksom dem med övrig eftergymnasial utbildning och låntagare där uppgift om utbildningsnivå saknas. Låntagare med högskoleutbildning har normal representation. Att andelen ökat bland högskoleutbildade är främst en effekt av att gruppen där uppgift saknas har minskat, vilket i sin tur beror på att låntagarna slutbetalar sina skulder eller uppnår åldern då resterande skuld avskrivs.

Bland dem som fått tre eller fler påminnelseavgifter är endast låntagare med högst grundskole- eller gymnasieutbildning överrepresenterade. Låntagare med övriga utbildningsnivåer är underrepresenterade.

Över- och underrepresentationerna för utbildningsnivåerna är oförändrade mellan åren.

⁷ Att uppgift om utbildningsnivå saknas beror främst på att studierna bedrivits långt tillbaka i tiden och att uppgifterna inte då sparades för framtida uppföljning.

Låntagare med låga inkomster är överrepresenterade

Det är främst låntagare med inkomster under 300 000 kronor som debiteras påminnelseavgift. Ofta får de tre eller fler påminnelseavgifter under ett år.

Tabell 5 Låntagare som debiterats påminnelseavgift, fördelning per undergrupp och inkomstintervall (inkomstår 2015), procent, 2015–2016

	2015		2016	
	Högst två påminnelseavgifter	Tre eller fler påminnelseavgifter	Högst två påminnelseavgifter	Tre eller fler påminnelseavgifter
Uppgift saknas	3 %	7 %	3 %	7 %
0 kr	7 %	14 %	8 %	15 %
1–99 999 kr	12 %	15 %	15 %	17 %
100 000–199 999 kr	15 %	23 %	17 %	24 %
200 000–299 999 kr	21 %	20 %	20 %	19 %
300 000–399 999 kr	22 %	13 %	19 %	11 %
400 000–499 999 kr	10 %	4 %	9 %	4 %
500 000–699 999 kr	6 %	2 %	6 %	2 %
700 000–999 999 kr	3 %	1 %	2 %	1 %
1 000 000 kr eller mer	1 %	1 %	1 %	0 %

Skillnaden mellan undergrupperna är störst för låntagare med inkomster på 400 000 kronor eller mer. Andelen som fått högst två påminnelseavgifter är för dessa låntagare tre gånger större än andelen som fått tre eller fler.

Bland dem som fått högst två påminnelseavgifter är låntagare med en fastställd inkomst på 0 kronor liksom låntagare med inkomster under 300 000 kronor överrepresenterade. Låntagare med inkomster från 300 000 kronor och uppåt är underrepresenterade. Låntagare där uppgift om inkomst saknas har normal representation

Bland dem som fått tre eller fler påminnelseavgifter är samma grupper över- och underrepresenterade som bland dem som fått högst två. Gruppen låntagare där uppgift om inkomst saknas har tillkommit som överrepresenterad bland dem som fått tre eller fler påminnelseavgifter.

En viss förskjutning av över-, under- och normalrepresentationen finns mellan åren. Detta beror på att samma inkomstår ligger till grund för både dem som debiterats påminnelseavgift under 2015 och dem som debiterats påminnelseavgift under 2016. Andelen låntagare blev med all sannolikhet för hög i inkomstintervallen under 200 000 kronor och för låg i de högre inkomstintervallen än vad resultatet skulle ha blivit om inkomsten under 2016 kunnat användas. Detta har medfört att låntagare i inkomstintervallet 200 000–299 999 kronor som debiterats påminnelseavgift under 2016 fick normal representation i kategorin tre eller fler påminnelseavgifter.

Av samtliga som debiterats påminnelseavgift under 2015 eller 2016 saknade 5 procent uppgift om inkomst för inkomståret 2015. Detta är högre än bland samtliga återbetalningskyldiga låntagare, där andelen är 3 procent. I gruppen som saknar uppgift om inkomst var 95 procent bosatta utomlands i populationen för 2015 och 93 procent i populationen för

2016. Den minskade andelen kan bero på att inkomsten under 2015 ligger till grund även för den senare populationen. Låntagare som var bosatta utomlands under 2015 behöver nödvändigtvis inte ha varit bosatta utomlands även under 2016.

I populationen som fått påminnelseavgift under 2015 hade 10 procent en fastställd inkomst på 0 kronor för inkomståret 2015. Detta är högre än bland samtliga återbetalningsskyldiga låntagare, där andelen är 5 procent. I populationen som fått påminnelseavgift under 2016 var motsvarande andelar 11 respektive 6 procent. Två tredjedelar av dem med en fastställd inkomst på 0 kronor var bosatta i Sverige.

Tabell 6 Låntagare som debiterats påminnelseavgift, medel- och medianinkomst⁸ (inkomstår 2015) per undergrupp, kronor, 2015–2016

	2015		2016	
	Högst två påminnelseavgifter	Tre eller fler påminnelseavgifter	Högst två påminnelseavgifter	Tre eller fler påminnelseavgifter
Medelinkomst	307 300	229 700	285 400	215 800
Medianinkomst	286 000	206 500	264 600	190 800

Såväl medel- som medianinkomsterna är avsevärt lägre bland låntagare som fått tre eller fler påminnelseavgifter än bland dem som fått färre påminnelseavgifter.

Låntagare med betalningsproblem innan höjningen får fortsatta påminnelseavgifter

Närmare sju av tio låntagare i undergruppen som fått tre eller fler påminnelseavgifter hade tidigare obetalda påminnelseavgifter vid ingången av 2015. Ju högre ingående skuld i påminnelseavgifter desto större andel låntagare som fått tre eller fler påminnelseavgifter under året.

Tabell 7 Låntagare som debiterats påminnelseavgift, fördelning per undergrupp och intervall för ingående skuld i påminnelseavgifter, procent, 2015–2016

	2015		2016	
	Högst två påminnelseavgifter	Tre eller fler påminnelseavgifter	Högst två påminnelseavgifter	Tre eller fler påminnelseavgifter
0 kr	87 %	31 %	88 %	31 %
1–450 kr	5 %	10 %	3 %	6 %
451–900 kr	1 %	3 %	1 %	2 %
901–1 800 kr	2 %	11 %	1 %	4 %
1 801–3 600 kr	2 %	10 %	3 %	11 %
3 601–9 000 kr	2 %	18 %	3 %	21 %
9 001–18 000 kr	1 %	13 %	1 %	17 %
18 001 kr eller mer	0 %	4 %	0 %	8 %

Skillnaden mellan undergrupperna är störst för låntagare som hade mer än 9 000 kronor i obetalda påminnelseavgifter vid ingången av året. Andelen som fått tre eller fler påminnelseavgifter är 15 gånger större än andelen som fått högst två.

⁸ I dessa uppgifter ingår inte låntagare där inkomstuppgift saknas eller låntagare med fastställd inkomst till 0 kronor.

Majoriteten av låntagarna som fått högst två påminnelseavgifter hade inga tidigare obetalda påminnelseavgifter vid ingången av året.

Bland de låntagare som fått tre eller fler påminnelseavgifter hade 69 procent tidigare obetalda påminnelseavgifter. Vid ingången av 2015 hade 25 000 personer i denna undergrupp mer än 9 000 kronor i skuldbelopp för påminnelseavgifter. Eftersom de ingående skuldbeloppen för 2015 avser debiteringar som gjorts innan höjningen motsvarar 9 000 kronor 45 obetalda påminnelseavgifter. Under 2016 hade antalet låntagare med mer än 9 000 kronor i obetalda påminnelseavgifter ökat till 35 000 personer. Medelinkomsten under 2015 var betydligt lägre i denna grupp jämfört med dem som hade lägre ingående skuldbelopp i påminnelseavgifter.

Tabell 8 Låntagare som debiterats påminnelseavgift med en ingående skuld i påminnelseavgifter, förekomst hos kronofogden eller inkasso den 31 december 2014, antal personer, 2015–2016

	2015	2016
Totalt antal låntagare med obetalda påminnelseavgifter den 1 januari	127 460	118 965
- varav antal som fanns hos kronofogden den 31 december 2014	82 362	71 727
- varav antal som fanns hos inkasso den 31 december 2014	6 537	5 532

Bland dem som hade obetalda påminnelseavgifter vid ingången av 2015 fanns 65 procent hos kronofogden. Ett år senare, det vill säga vid ingången av 2016 hade andelen ökat marginellt, till 66 procent. För hela populationen som fått påminnelseavgift gäller att tre av fyra låntagare som var hos kronofogden den 31 december 2014 fanns där även vid utgången av 2015 och 2016. Medelåldern bland dessa är 37 år och låntagare med högst gymnasieutbildning är överrepresenterade.

Vid ingången av 2015 fanns 5 procent av gruppen låntagare med obetalda påminnelseavgifter hos inkasso. Ett år senare hade andelen ökat marginellt, till 6 procent. För hela populationen som fått påminnelseavgift gäller att var tionde låntagare som var hos inkasso den 31 december 2014 fanns där även vid utgången av 2015 och 2016. Låntagare där uppgift om högsta utbildningsnivå saknas är klart överrepresenterade. Att uppgift om utbildningsnivå saknas betyder att lång tid har gått sedan studierna bedrevs. Medelåldern bland dessa låntagare är 50 år.

För dem med tidigare obetalda påminnelseavgifter fortsätter betalningsproblemen

Närmare hälften av dem med en ingående skuld i påminnelseavgifter och som fått tre eller fler påminnelseavgifter under året har inte betalat.

Tabell 9 Låntagare som debiterats påminnelseavgift, fördelning per undergrupp, eventuell ingående skuld i påminnelseavgifter samt betalningsbeteende, antal personer och procent, 2015–2016

	2015		2016	
	Högst två påminnelseavgifter	Tre eller fler påminnelseavgifter	Högst två påminnelseavgifter	Tre eller fler påminnelseavgifter
Antal låntagare utan ingående skuld i påminnelseavgifter	150 206	48 273	149 111	45 222
- varav andel som betalat allt som debiterats i påminnelseavgifter	89 %	57 %	90 %	57 %
- varav andel som betalat en del av det som debiterats i påminnelseavgifter	2 %	26 %	2 %	27 %
- varav andel som inte betalat något av det som debiterats i påminnelseavgifter	9 %	17 %	8 %	16 %
Antal låntagare med en ingående skuld i påminnelseavgifter	22 478	104 982	19 848	99 117
- varav andel som betalat allt av det som debiterats i påminnelseavgifter samt ingående skuld i påminnelseavgifter	48 %	11 %	40 %	9 %
- varav andel som betalat en del av det som debiterats i påminnelseavgifter eller av ingående skuld i påminnelseavgifter	18 %	40 %	21 %	40 %
- varav andel som inte betalat något av det som debiterats i påminnelseavgifter eller av ingående skuld i påminnelseavgifter	34 %	49 %	39 %	51 %

Skillnaden mellan undergrupperna är störst bland låntagare med en ingående skuld i påminnelseavgifter. Andelen som betalat in allt var för dessa låntagare fem gånger större bland dem som fått högst två påminnelseavgifter än bland dem som fått tre eller fler.

I gruppen låntagare utan ingående skuld för påminnelseavgifter har majoriteten betalat in allt som debiterats under året, oavsett undergrupp för antal påminnelseavgifter. Hur stor majoriten är skiljer sig dock tydligt åt mellan undergrupperna, där andelen är avsevärt lägre bland dem som fått tre eller fler påminnelseavgifter.

För dem med betalningsproblem ökar skuldsättningen genom nya debiteringar

För tre av fyra låntagare med tidigare obetalda påminnelseavgifter fortsätter skulden för påminnelseavgifter att öka på grund av nya debiteringar.

Tabell 10 Låntagare som debiterats påminnelseavgift, med eller utan ingående skuld i påminnelseavgifter, skuldökning på grund av obetalda påminnelseavgifter per intervall, antal och andel personer, 2015–2016

	2015		2016	
	Utan ingående skuld i påminnelseavgifter	Med ingående skuld i påminnelseavgifter	Utan ingående skuld i påminnelseavgifter	Med ingående skuld i påminnelseavgifter
Antal låntagare som debiterats påminnelseavgift	198 479	127 460	194 333	118 965
- varav antal med ökad skuld	36 771	98 527	34 706	85 411
Andel med ökad skuld	19 %	77 %	18 %	72 %
Antal låntagare per intervall i skuldökning för obetalda påminnelseavgifter				
Upp till 900 kr	24 519	18 276	23 315	13 501
901–1 800 kr	4 489	10 058	3 976	8 254
1 801–3 600 kr	6 785	49 964	6 376	44 112
3 601–9 000 kr	961	18 900	1 025	18 369
9 001 kr eller mer	17	1 329	14	1 175
Totalt	36 771	98 527	34 706	85 411

I gruppen utan ingående skuld i påminnelseavgifter var den genomsnittliga skuldökningen 1 200 kronor per person oavsett om de debiterats påminnelseavgift under 2015 eller 2016. Låntagarnas individuella skuldökning varierade dock från några enstaka kronor upp till 14 900 kronor bland dem som debiterats påminnelseavgift under 2015. I populationen som debiterats påminnelseavgift under 2016 varierade låntagarnas individuella skuldökning från några enstaka kronor upp till 9 900 kronor.

I gruppen med ingående skuld i påminnelseavgifter var den genomsnittliga skuldökningen 3 000 kronor per person bland dem som debiterats påminnelseavgift under 2015 års population och 3 200 kronor per person bland dem som debiterats påminnelseavgift under 2016. Låntagarnas individuella skuldökning varierade från några enstaka kronor upp till 16 200 kronor oavsett om de debiterats påminnelseavgift under 2015 eller 2016.

En intressant iakttagelse är att andelen högskoleutbildade är avsevärt högre i undergruppen som fått en skuldökning på mer än 9 000 kronor jämfört med i hela gruppen som fått en skuldökning i påminnelseavgifter. Medelinkomsten är också högre. Däremot är medelinkomsten lägre än i hela populationen som debiterats påminnelseavgift.

För de låntagare som fått en skuldökning i påminnelseavgifter under både 2015 och 2016 var den genomsnittliga ökningen efter höjningen 6 400 kronor. Den individuella ökningen varierar dock från under 100 kronor upp till 32 000 kronor. Skuldökningen i påminnelseavgifter totalt sett, det vill säga före och efter höjningen, var i genomsnitt 12 500 kronor. Den individuella totala skuldökningen varierade dock från under 200 kronor upp till 76 000 kronor.

Låntagare i åldern upp till 29 år har lägst genomsnittlig skuldökning i påminnelseavgifter medan dem i åldersgruppen 50–59 år har högst. Kvinnors genomsnittliga skuldökning är högre än männens.

Sett till utbildningsnivå är det något anmärkningsvärt att låntagare med forskarutbildning har högst skuldökning, såväl efter höjningen som totalt. En förklaring till detta kan vara att majoriteten av dem är bosatta utomlands och därmed betalar i lägre grad. Låntagare med gymnasieutbildning har lägst genomsnittlig skuldökning.

Referenser

CSN (2011). *Effekter av åtgärder. En utvärdering av CSN:s insatser på återbetalningsområdet.*

CSN (2015). *Höjd påminnelseavgift 2015. Uppföljning av införandet.*

Regleringsbrev för budgetåret 2017 avseende Centrala studiestödsnämnden.